

Što su klimatske promjene?

Klimatske promjene su prirodan proces koji se sastoji od dugotrajnih promjena raznih meteoroloških parametara kao što su temperatura, oborine, vjetar i zračenje, u duljem vremenskom razdoblju.

No od početka industrijske revolucije, emisija ugljikova dioksida (CO_2), metana i drugih stakleničkih plinova u atmosferu znatno se povećala. Uzrok je izgaranje fosilnih goriva, urbanizacija, sječa šuma i intenzivna poljoprivreda.

Posljedice klimatskih promjena danas

Temperatura na Zemlji raste, oceani se zagrijavaju, ledenjaci na polovima se tope, razina mora raste, pojavljuju se ekstremni vremenski događaji kao što su nagla zatopljenja, suše, poplave, oluje...

Također, pomicaju se areal rasprostranjenosti mnogih životinjskih i biljnih vrsta: strane vrste naseljavaju se u naše krajeve i istiskuju domaće.

Klimatske promjene pogoduju razvoju štetnika, što najviše utječe na poljoprivredu zbog čega se posljedično sve više upotrebljavaju pesticidi.

Vlažna/močvarna staništa – ključ za suočavanje s klimatskim promjenama

Vlažna staništa su prirodno rješenje

Učestalost katastrofa u svijetu više je nego udvostrućena u samo 35 godina, a 90 % tih katastrofa povezano je s vodom. Predviđa se još više ekstremnih vremenskih prilika.

Močvarna područja imaju značajnu ulogu u stabilizaciji emisija stakleničkih plinova i ublažavanju utjecaja klimatskih promjena.

Vlažna staništa učvršćuju obalu ištite je od ekstremnih vremenskih uvjeta

Vlažna staništa djeluju kao amortizeri – smanjuju intenzitet valova i udara oluja štiteći od poplava.

Vlažna staništa smanjuju poplave i ublažavaju suše

Vlažna staništa funkcioniraju kao spužve, upijaju i skladište višak padalina i smanjuju nalete poplava.

Tijekom sušnih razdoblja u područjima suhe klime, vlažna staništa otpuštaju uskladištenu vodu i na taj način smanjuju njezinu nestaćicu.

Vlažna staništa upijaju i pohranjuju ugljik

Vlažna staništa najučinkovitiji su pohranjivači ugljika na Zemlji.

Tresetne površine koje pokrivaju oko 3 % Zemljine površine, pohranjuju 30 % ukupnog ugljika — dvostruko više od svih svjetskih šuma zajedno.

Ne smijemo isušivati i paliti vlažna staništa

Kada se isušuju ili spaljuju, vlažna staništa više nemaju ulogu pohranjivača ugljika, već postaju njegov izvor, oslobođajući u atmosferu stoljećima nakupljeni ugljikov dioksid (CO_2).

Očuvajmo vlažna staništa

Strategije koje se bave klimatskim promjenama moraju uključivati mudro korištenje vlažnih staništa, čiji se broj od 1970. godine do danas smanjio za 35 %. Pojedinci, zajednice i vlade moraju djelovati zajedno kako bi zaštitili te nevjerovatne ekoustave koji nam pomažu ublažiti posljedice klimatskih promjena.

Delta rijeke Neretve

– vlažno stanište koje nas štiti od posljedica klimatskih promjena

Svjetski dan vlažnih staništa 2019.

Svjetski dan vlažnih staništa obilježava se 2. veljače, zato što je na taj dan 1971. godine u iranskom gradu Ramsaru usvojena Konvencija o zaštiti vlažnih područja od međunarodnog značenja tzv. Ramsarska konvencija. Svrha konvencije je očuvati i razumno se koristiti vlažnim staništim za očuvanje bioraznolikosti te osiguranja dovoljno prirodnih resursa za ljudе čiji je svakodnevni život vezan uz vlažna/močvarna staništa. Svjetski dan vlažnih staništa svake godine održava se pod drugim motom, a ovogodišnji glasi: Močvare i klimatske promjene.

Delta rijeke Neretve

Delta rijeke Neretve, jedno je od pet područja u Republici Hrvatskoj uvršteno na Ramsarski popis, te je vlažno područje od međunarodne važnosti. To je jedina prava delta i ujedno najveće rječno ušće u Republici Hrvatskoj te je jedno od malobrojnih preostalih takvih područja u Europi. Sastoji se od ostatka rijetkih sredozemnih močvara s očuvanim obalnim lagunama i velikim površinama močvarnih staništa, a posebno se ističu tršćaci zato što u njima obitavaju mnogobrojne ugrožene vrste, posebno ptice.

Močvare u delti Neretve – dragocjeni ekosustav

Na močvare u delti Neretve većina stanovnika ne gleda pozitivno jer ih povezuje sa zarazama u prošlosti ili smetnjom koju treba ukloniti. One se konstantno uništavaju ilegalnim melioracijama, isušivanjem, paljenjem tršćaka, onečišćenjem te prekomernim iskorištavanjem. No, močvare stanovnicima pružaju višestruku korist koju nisu ni svjesni jer osim što ih štite od posljedica klimatskih promjena, one pročišćavaju vodu, obnavljaju zalihe podzemnih voda, štite od poplava, omogućuju razvoj poljoprivrede i time proizvodnju hrane za čovjeka te pružaju mnoštvo mogućnosti za razvoj selektivnih oblika turizma.

Provedena online anketa za osnovne i srednje škole na području delte rijeke Neretve

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije i ove je godine obilježila Svjetski dan vlažnih staništa online anketom u kojoj su sudjelovali sve osnovne i srednje škole na području delte Neretve. Anketa je provedena od 23. do 30. siječnja 2019. godine u svrhu edukacije i jačanja svijesti učenika o klimatskim promjenama i važnosti očuvanja vlažnih staništa za opstanak biljnih i životinjskih vrsta, pa tako i čovjeka.

